

scháty, karneoly, křišťál a j. — Filipiny náležejí mezi nejkrásnější nejrůdnější kraje na světě. Vzdělávání půdy obmezuje se do sud jen na některé kraje, hlavně na Luzonu. Vedle rýžových a pšeničných rolí, jež nestačí ani domácí spotřebě, jsou tu plantáže kávové, indychové a kokosové, nejdůležitějšími však plodinami jsou cukrovník, tabák a tak zvané manilské konopí "abaca". — Větší divoké zvěře téměř není, pouze jeden druh leoparda, divoká kočka, některé antilopy, za to však četná krodilá a hadů. Ptactvo velmi rozmanité. Zvláště bohatá jest fauna okolních moří, vykazují hojnost ryb, koraly, perly a j.

Prabývatelstvem Filipin byli negričtí Aetové. Nyní však jsou již tito jen v malém počtu po souostroví rozptýleni. Tito Aetové jsou z nejpřimitivnějších kmenů vůbec; živí se lovem a jsou beze vši pochyby silně pomýšeni malajskou krví, tak že o jejich plemeně přibuzenství není ještě úplně jasno. Ostatní domorodé obyvatelstvo tvoří četné kmeny malajské. Malajové přistěhovali se na Filipiny ve dvou invazích. Kmenové prvě invase jeví přibuzenství s Dajaky na Borneu, jsou jako tito lovci hlav a sdíleli s Aety též osud, byvše malajskými přistěhovalci druhé invase rovněž zatlačeni do vnitra ostrovů. Kmenové druhé malajské invase ve svém jádru vyznamenávají se značnou vzdělaností. Třetí invase muhammedánských kmenů zaražena byla skorem úplné příchodem Španělů na Filipiny. Malajští kmenové zdejší tvoří zvláštní skupinu proti Malajům jiných ostrovů. Hlavními kmeny jsou Tagalové a Bisajové. S Tagaly jsou asi nejbližší přibuzní Malajové ostrova Formosy. Všichni malajští kmenové Filipin vyznamenávají se tělesně nízkým vzrůstem a krátkými lebky. Jsou nadaní a učeliví, povahy čilé a bezstarostné. Z nich Tagalové jsou starým kulturním národem, obývajíce na Luzonu a přilehlých ostrovech. Na Mindanau jsou hlavním kmenem Bisajové. Mimo Aety skoro všechno obyvatelstvo domorodé přiznává se ke katolicismu, což však nevedlo dalším trvání pověr pohanských. Evropanů na Filipinách není mnoho a jsou tu skorem výhradně Španělé; Portugalci, přistěhovavší se v XVI. a XVII. stol., časem úplně zanikli. Veškerého obyvatelstva podrobeného španělské vládě čítá se 5.985.124 (1887), nepodrobení kmenové čítají asi 1 mil. hlav, z nichž asi 25—30.000 připadá na Aety.

Obcedod při neobyčejné úrodnosti souostroví mohl by býti daleko znamenitější, vývoji jeho však překáží neschopná doprava uvnitř země. Obchod spočívá skoro výhradně v rukou firem anglických, amerických a německých. Hlavním přístavem jest Manila, vedlejšími Sual na Luzonu, Iloils na Panai a Zambranga na Mindanau. R. 1891 byla hotova pouze jedna trať železniční z Manily do Dagupanu v délce 192 mil; telegrafního vedení jest 1149 mil. — Největší část Filipin náleží Španělům (293.726 čtver. mil s 5.559.020 obyv.) ostatek tvoří samostatné sultanáty muhammedánské na Palavanu a neodvislé vnitro ostrova Mindanaa. Španělská část souostroví tvoří spolu se souostrovím Sulu, Karolinami a Marianami správní území spravované generálním kapitánem se sídlem v Manile, kdež jest i nejvyšší soud a arcibiskup. Prameny příjmů jsou hlavně daň z hlavy, tabákový monopol, cla, výdělečné z palmového vína a taxy za povolení veřejných zápasů kohoutů.

Souostroví toto odkryl Magelhaes 17. bř. 1521 a nazval je Archipelago de San Lázaro. Pokusy o osazení jejich, jež podnikli roku 1524 Garcia de Loyasa a r. 1528

Alonso de Saavedra, zůstaly bez výsledku a též výprava, již vedl sem r. 1542 Ruiz Lopez de Villabolo, nevedla k trvalému jich osazení. Jedna z lodí jeho na zpáteční cestě do Mexika r. 1543 užila poprvé jména Filipina dle korunního prince, pozdějšího krále Filipa II. Trvalé panství španělské zavedl tu Miguel Lopez de Legaspi, jenž 21. listop. 1564 s 5 lodmi a 400 muži opustil mexický přístav Natividad, přistál 13. ún. 1565 na Samaru, 27. dub. 1565 na Zebu (Cebu), odkryl r. 1569 Luzon a založil r. 1571 Manilu. Za majetek Španělska prohlášeny byly Filipiny 23. června 1569. Tehdáž i později bylo spojení s Filipinami zprostředkováno přes mexický přístav Acapulco, a tyto tudíž zvané také Islas de Ponente (ostrovy západu). R. 1645 řádilo zde zhoubné zemětřesení, v l. 1762—64 byly Filipiny v rukou Angličanů a r. 1851 připojeno k nim souostroví Sulu se svým pirátským obyvatelstvem.

Povstání Kuby před 3 roky započaté znovu ponuklo Filipince také ku podobnému vzbouření se. Tajná revoluční liga utvořila se v r. 1896 a nalézala podpory mezi

Josef Rizal, jenž sepsal ústavu povstalecké ligy, byl zastřelen 29. prosince 1897. Pedro Rexas byl zastřelen v Agana, kde 83 jiných povstalců bylo vojáky utrýzněno do smrti a v Luzonu bylo 80 podezřelých čelných osob usmrceno pod gen. Polaviejou, jenž jim nabídl omilostnění, vzdají-li se na milost, a pak je dal zrádně umřít.

Za takového řádění vypuklo povstání znovu v březnu letos a rozšířilo se velice. Sliby vlády se nenaplnily, zrada vládní zuřila bezohledně a krutostí neubývalo. O slibovaných opravách nebylo ani slechu. Povstalci čítají teď asi 25.000 mužů nízkých tříd. Emilio Aguinaldo, jenž z minulého povstání se zachránil útekem do Hong Kongu, vrátil se a vede povstání s Andresem Bonifaciem. Povstání počíná si tak, jako na Kubě a španělské vojsko dělá to, co na Kubě. 29. března přepadlo 400 shromážděných neozbrojených povstalců v tajné schůzi jejich a rozsekalo i postřelilo je skoro všechny.

Náčelník Aguinaldo uradil se s přátelemi a odplul s americkým loďstvem z Hong Kongu, by mu byl

KOMODORE GEORGE DEWEY, velitel škadrony pacifické, která v minulých dnech tak slavného vítězství nad loďstvem španělským před Manilou dobyla, jest veteránem občanské války a jest již 60 roků stár. Podílu měl při dobytí New Orleansu, jakož i v námořních bitvách u Port Hudson a Danaldsonville, jakož i při útoku na Fort Fisher, kdež velel dělové lodi Agawan. Vítězstvím svým u Manilly dokázal, že v celém námořnictvu našem nad něho není.

Japanci, Čiňany a evropskými obchodníky. Liga chce Španěly úplně zahnat a založiti neodvislou republiku, jako chtěl Kubánci. Liga měla hlavní svůj stan v Hong Kongu v Číně, a odvětví v Japanu a Španělsku samém. Také docílila spojení s povstalci na Kubě a často umluvili se na společném vystupování.

Spiknutí mělo rozsáhlé záměry násilné a krvavé. Chtělo z nenadání přepadnouti španělské posádky, kláštery a lodi, pobiti vojáky, mnichy a úředníky a zmocniti se vlády. Povstání mělo svého zrádce, tentokrát v osobě ženy Pedra Raxase, povstaleckého předáka. Zrada měla v zápětí zatýkání a povstání připravované na 15. září, musilo se počíti předčasně 20. srpna. Maršál Blanco, nyní na Kubě, byl tehdy v Manille. Vojsko řádilo tak hrůzně, asi jako za Weylera na Kubě, a popravovalo houfně vinné i nevinné a trýznilo lid zle.

Ne vězeních pevnosti San Sebastian v Manille bylo poskrceno na sta zatčených; na tisíce jich bylo pozavíráno do úzkých sklepů tak hustě, že nemohše dýchat, udusili se houfně. Muka španělské inkvisice byla znovu zaváděna, skřípce na nehty, kapání kapek vody na hlavu, probíjení prstů hřebíky, lámání kloubů na kole, toho bylo užíváno na zajatých k vynucení vyznání. Takovými prostředky bylo povstání z r. 1896 poraženo vládou během roku. Dr.

nápomocen při dobývání Filipin pro neodvislost pod ochranou Soustátí, které by chránilo pak svobodný obchod republiky a bránilo by ostrovy proti přepadení z Číny. Také se tu jedná o zavedení svobody náboženské a zničení moci mnichů a kněží na ostrovech.

S jarem.

Zmocní se člověka obyčejně slabost zmalátnělost a stálá unavenost, ospalost, nechť k práci, ztráta síly tělesné i duševní. To se jmenuje jarní nemoc. Krev potřebuje důkladného vyčištění.

Severův Krvečistitel

stojí v čele všech léků pro výtěný účinek svůj na vyčištění a sesílení krve. Pan Jan Kardoš z Forest City, Pa., píše: Před krátkým časem jsem vám psal, že má dcera přišla ze staré vlasti s hnusavou ránou na noze: nepomohl jí ani lékař v staré vlasti. Psal jsem vám o radu co mám s tím dělati a učinil jsem jak jste mně poradil. Severův Krvečistitel a mast na rány a bolesti jí bez dalších doktor ských úctů docista pomohly.

Severův Krvečistitel účinkuje všude, kde nečistá krev je příčinou vyrážek, bouří, vředů, hnisů, krtic, nezdrženosti a tělesné slabosti, jakož i v chorobách pohlavních. Láhev \$1 00.

Mnohý člověk trpí bolestí a říká, že mu nic nepomůže. Kdo zkusil Severův Olej sv. Gottharda ví, že ten každou bolest zažene hned. Cena 50c.

W. F. Severa, český lékárník, CEDAR RAPIDS, IOWA, T. H.

Uplný seznam knih k dostání zdarma v knihkupectví Pokroku Západu.

LITERATURA.

"Svojana" vyšlo 3. číslo 4. ročníku. Právě vydané číslo vyznačuje se opět známou péčí a akuratesou svého pořadatele pana F. F. Zdrůbka, který redakci obstarává s nezištnou láskou vznešeného cíle "Osvojení" hodnou. Svobodomyšlní naleznou ve Svojanu výtečnou četbu své tendence a ti, kteří sice "věří," ale vedle toho i svobodného přemýšlení schopní jsou naleznou opět v něm purgační prostředek nezažitých dogmat. Náš byl Hus a náš byl Klácel, římským byl Nepomuk a Koniáš, kdo zná historii uvedených zná i rozdíl mezi naším českým snažením a římským tmářstvím a hrabivostí, kdo je nezná předplat se na Svojana a kup sobě i starší jeho ročníky, které ve snížené ceně jsou na skladě u Al. Vaňoučka 10—12 Street, Chicago, Illinois aneb v knihkupectví Pokroku Západu. Předplatné na "Svojana" na rok 80 c., jednotlivé číslo 25 c.

"Tysiac Nocí i Jedna" nákladem a tiskem A. A. Taryského v Toledo, Ohio, do polštiny přeložil Antoniego Gallanda. Všem pobratimům Polákům a polského jazyka znalým krajanům doporučujeme tuto perlu orientální literatury, která po celá století září stejně svou božskou poesí, jsouc "věčně, stejně novou!" K do stání za 25 centů u nakladatele, aneb v knihkupectví "Pokroku Západu."

"Americký Sborník". Redakci pana Pavla Albieriho vyšlo čtvrté číslo tohoto seriosního českého měsíčníku. Dnes můžeme již o Americkém Sborníku opravdu říci, co sobě o něm myslíme a čím jest. Prvé jeho číslo bylo jeho prospektem, druhé transformací, ve třetím jsme viděli krystalisování a čtvrté číslo jest proklamací jeho faktické, ustálené existence. Americký Sborník již přestál dobu svých bouří a mocným rozmachem postavil se mezi přední literární česko-americký turnaj. Jméno redaktora a vydavatele ručilo nám předem, že jeho měsíčník bude cennou belletristickou četbou a dnes s radostí konstatujeme, že v očekávání nijak zklamání jsme nebyli. Pro nás Omaha a Americký Západ vůbec nevěšdní zajímavosti jest se znamenitou lokální znalostí Omahy a její dlouholeté historie mistrně psaný článek "Omaha, město nejbližší výstavě." Po vzletném úvodě provádí nás pisatel městem a jeho zajímavostmi, vykládá kronikářsky s humorem a vervou episydy životní osob, jež činně, obětavě a rázovitě zasáhly v historii "větrného města", z nichž v přední řadě promlouvá o zasloužilém předkopníku civilisace a Čechství na divokém americkém západě a zakladateli našeho listu panu Ed. Rosewaterovi. Článek ve 4. čísle ukončen nebyl a my s oprávněnou dychtivostí čekáme na budoucí číslo. Americký Sborník má dnes svou existenci zabezpečenu, ale jest hanbou pro každého, kdo nepřispěje maličkostí na zvelebení záslužného českého podniku literárního v Americe a činí nároku na titul vlastence a vzdělaného Čecha. Předplatné na Americký Sborník obnáší \$2 ročně a předplatiti lze v knihkupectví Pokroku Západu aneb u vydavatele samého Pavla Albieri, 610 Blue Island ave., Chicago, Ill.

The Cosmopolitan, skvostného to anglického Magazínu, vyšlo květnové číslo a všemu českému obecnstvu, které v poučné a zajímavé anglické četbě hledá zábavu a potěšení, vše výše uvedený magazín, který se vyznamenává hojností krásných vyobrazení a čitací látky, doporučujeme. Cena The Cosmopolitan jest za sešit 10c neb \$1 ročně. Adresa: The Cosmopolitan, Irvington, New York.

A. MAŠINDA.

nejstarší český lékárník v Nebrasce má lékárnu v Prague, Neb.

Je vždy čerstvě zásoben všemi domácími hojivými prostředky. Byliny, květy, kořínky, kapky, olejíčky, šťávy, prášky, masti pro různé bolesti, jako podlom [fellon], mast pro otravu krve, začínající v končetinách, masti pro koňské boláky, léky pro koňskou koliku, různá mazání pro lidi i pro dové zvířata, to vše připravují dle dlouholetých, osvědčených zkušeností. Prostředky skoro okamžitě účinkující proti pichání v uších, proti rýmě, proti bolesti zubů a tolení hlavy, masti proti kuřím okám, užívání pro játra a ledviny, Elixir pro změnu života u ženských a kdo ví, co jiných věcí. Tím mi ovšem zásoba léků vzrostla tak, že mohu vyplnit každý recept, ať ho psal kterýkoliv doktor. Dovolává se Vaší přízně, doufám, že v čas potřeby navštívíte vždy

A. MAŠINDA.

Do zlatých polí v Alasce

po nových EMPIRE LINECH o 3.500 tunách, "Ohio", "Pennsylvania", "Illinois", "Indiana", "Columbia", "Opatřeny zahřívacími stroji, elektrické, světlé a moderními zřizováními. Ze Seattle do St. Michaela lodě vyjedou června 15, 22, 29; červec 13, 20, 27. Velké tyto oceánské parníky, známé v dopravním obchodu spolu s naším novým loďstvem sestávají z 18 lodí, k dopravě po Yukon řece, skýtají nejlepší cestu do Dawson City a jiných stanic na Yukon řece. Cesta jest úplně po vodě. Pamatuje, že po této lodi dosáhnete střed zlatých polí, aniž byste byli vystaveni útrapám, namáhání a nebezpečí na cestě pozemní. Hlaste se u Empire Transportation Co., 607 First Ave., Seattle, Wash. aneb na International Navigation Company, 39-6 143 LaSalle St., Chicago, Ill., aneb jich jednatelů ve Sp. Státech a Kanadě.

Postarejte se o budoucnost svých rodin

přistoupením k rozvíjenému řádu

WOODMEN of the WORLD,

Jenž vyplácí pojistné správně a rychle.

JEDNÁNÍ V ŘEČI ČESKÉ

Hledají se jednatelé, k založení nových táborů. Výhodné podmínky.

Dopíše o podrobnosti český neb anglicky na vrchního velitele

J. C. ROOT, 311 Sheely Block, OMAHA, NEB.

Čechové!

Jedete-li do staré vlasti přes Bremen, zapamatujte si ve svém prospěchu, že česká firma

Kareš & Stocký

BREMEN.

29 Bahnhofstrasse 29

obstará Vám nejlépe a nejvýhodněji veškeré Vaše záležitosti jako výměnu peněz, přeplavni listky, Vaše zavazadla a j.

Cheste-li koho za sebou pohnouti, sdělte ob adresu jeho, doporučí jej na nás, aby nám dopsal a my správně a ku spokojenosti řonám sloužíme.

FR. CUBA

...ČESKÝ PRÁVNÍK...

VE SCHUYLER - - NEBR.

Vede právní pře při všech soudech v kterékoli části státu a poslouží právní radou ve všech případech. - Pečuje bedlivě a osobně o všechny záležitosti mu svěřené.

REFERENCE: Bankovní dům F. Foldy. Adresujte: Fr. Cuba, Shuyler, Neb.

NAVŠTÍVTE OMAHU?

Jestli ano, nezapomeňte se zastavit ve skvostně zřízeném hostinci a hotelu

J. ONDRÁČKA

v čísle 1232 jižní 13. ulice.

Mimo výtečné lůžkoviny a doutníky obdržíte tu veškeré pohodlí, jako v každém hotelu své třídy. Jídla připravována jsou dle způsobu českého i amerického. Hostům z venkova věnuje zvláštní pozornost a podobného pohodlí jako u "Johna" nemá nikde

Předplatné na Hospodáře obnáší pouze \$1.00 ročně.